

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μάριος Κωνσταντίνου	9
-------------------------------	---

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΟΥΣΑΜΙΔΟΥ

1. Ιστορική αναδρομή της Ψυχομετρίας – Ψυχοεκπαιδευτική αξιολόγηση.	13
--	----

ΤΙΜΟΚΛΕΙΑ ΖΑΧΑΡΟΓΕΩΡΓΑ

2. Θέματα ηθικής και δεοντολογίας στην ψυχολογία και την εκπαίδευση	36
--	----

ΠΕΤΡΟΣ ΚΛΙΑΠΗΣ

3. Ψυχομετρική αξιολόγηση και τεχνολογία	55
--	----

ΙΟΥΛΙΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΗ

4. Ανάπτυξη και επικύρωση ψυχομετρικών κλιμάκων / τεστ. . . .	77
---	----

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Κ. ΓΚΟΛΙΑ, ΙΟΥΛΙΑ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΥ

5. Τυποποιημένες τιμές: Τι είναι και πώς μεταφράζονται	96
--	----

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΥ

6. Στατιστική συσχέτιση.	120
----------------------------------	-----

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Π. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

7. Βήματα κατασκευής, στάθμισης, βαθμολόγησης και δημοσίευσης του τεστ ΦΩΤΑΔΥΣ 6-8	140
---	-----

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ, ΕΛΕΝΑ Κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

8. Αξιοπιστία	160
-------------------------	-----

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

9. Εγκυρότητα ψυχομετρικών εργαλείων 176

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

10. Πρακτικότητα και διαπολιτισμικότητα στην ψυχομετρία 196

ΔΗΜΗΤΡΑ ΨΕΥΤΟΓΙΑΝΝΗ, ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ

11. Αξιολόγηση μαθησιακών δυσκολιών και ΔΕΠ-Υ στο πλαίσιο
ψυχοεκπαιδευτικής αξιολόγησης 210

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΑ ΨΕΥΤΟΓΙΑΝΝΗ

12. Η σημασία, οι προκλήσεις και η διαδικασία της ψυχοεκπαιδευτικής
αξιολόγησης στη νοητική αναπηρία 244

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

13. Αξιολόγηση γνωστικών λειτουργιών και νοημοσύνης 258

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΑΡΕΦΑΛΑΚΗ, ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ-ΧΡΥΣΗ ΜΑΛΕΓΙΑΝΝΑΚΗ

14. Νευροψυχολογική εκτίμηση παιδιών και εφήβων 296

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΑΡΑΣ, ΤΑΤΙΑΝΑ ΜΑΥΡΕΑ,
ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ-ΧΡΥΣΗ ΜΑΛΕΓΙΑΝΝΑΚΗ

15. Αξιολόγηση εκτελεστικών λειτουργιών σε παιδιά και εφήβους 324

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

16. Αξιολόγηση ψυχοπαθολογίας στο πλαίσιο ψυχοεκπαιδευτικής
αξιολόγησης 355

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

17. Συνέντευξη και παρατήρηση στο πλαίσιο
της ψυχοεκπαιδευτικής αξιολόγησης 372

ΗΛΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

18. Έκθεση αποτελεσμάτων μετά από μια ολοκληρωμένη
ψυχοεκπαιδευτική αξιολόγηση και ατομικές μελέτες. 389

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μάριος Κωνσταντίνου

ΑΦΟΥ ΔΙΔΑΞΑ την ψυχομετρία για 18 συναπτά έτη σε πτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και ολοκλήρωσα περισσότερα από 4.000 ψυχομετρικές ψυχοεκπαιδευτικές εκτιμήσεις σε παιδιά και εφήβους ως επαγγελματίας κλινικός ψυχολόγος, το βιβλίο αυτό ήταν πάντα ένα απραγματοποίητο όνειρο. Μέσα από την πολύχρονη συνεργασία μου με την κυρία Ιουλία Παπαγεώργη και την κυρία Αμαρυλλίδα Μαλεγιαννάκη, τα τελευταία δύο-τρία χρόνια κάναμε πολλές συζητήσεις για αυτό το βιβλίο και μαζί πλέον οδηγήσαμε το όνειρο προς την πραγματοποίησή του. Θέλαμε ένα βιβλίο ψυχομετρίας το οποίο να μπορεί να διδαχθεί σε πανεπιστήμια αλλά και να μπορεί να ενημερώσει επαγγελματίες ψυχολόγους, εκπαιδευτικούς, παιδοψυχιάτρους, παιδονευρολόγους, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές και άλλους επαγγελματίες οι οποίοι είτε εφαρμόζουν είτε συναντούν στη δουλειά τους την ψυχομετρία και τις ψυχοεκπαιδευτικές εκτιμήσεις.

Μέσα από τα συλλογικά προσωπικά μας βιώματα με τη διδασκαλία της ψυχομετρίας και την εφαρμογή της ψυχοεκπαιδευτικής εκτίμησης, γνωρίζαμε από την αρχή ότι το βιβλίο αυτό έπρεπε να συνδυάζει κεφάλαια που πραγματεύονται τις βασικές θεωρητικές αρχές της ψυχομετρικής εκτίμησης και την εφαρμογή της κατά τις ψυχοεκπαιδευτικές εκτιμήσεις. Τα κεφάλαια του βιβλίου μας *Ψυχομετρία στην εκπαίδευση και στην εκπαιδευτική ψυχολογία* είναι γραμμένα από συγγραφείς που είναι καταξιωμένοι ως μάχιμοι καθηγητές πανεπιστημίων και διδάσκουν ψυχομετρία και ψυχομετρικές εφαρμογές, επιστήμονες που εφαρμόζουν την ψυχομετρική εκτίμηση ή/και είναι ενεργοί ερευνητές στον χώρο αυτό. Αρκετοί από τους συγγραφείς έχουν οι ίδιοι αναπτύξει, σταθμίσει και νορμοθετήσει ψυχομετρικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στον ελληνικό ή/και τον διεθνή χώρο.

Θέλαμε να εκδώσουμε ένα βιβλίο ψυχομετρίας πανεπιστημιακού επιπέδου το οποίο να ξεκινά με την ιστορία της ψυχομετρίας και τον ορισμό της ψυχοεκπαιδευτικής ψυχομετρικής αξιολόγησης (Κεφ. 1) και να διδάσκει σε κάθε αναγνώστη την κρισιμότητα της ηθικής και δεοντολογίας οι οποίες πρέπει να διέπουν την ψυχοεκπαιδευτική αξιολόγηση (Κεφ. 2). Βρισκόμαστε πλέον στο 2022, και η τάση προς τη χρήση της τεχνολογίας για ψυχοεκπαιδευτικές εκτιμήσεις είναι έντονη. Μάλιστα, λαμβάνοντας υπόψη και την πανδημία του COVID-19, η χρήση της τεχνολογίας για διαδικτυακές ψυχομετρικές εκτιμήσεις έγινε πλέον ανάγκη στις μέρες μας. Ένα κεφάλαιο που καλύπτει τις τεχνολογικές προκλήσεις και εφαρμογές ήταν σίγουρα εκ των ων ουκ άνευ (Κεφ. 3). Φυσικά, αναπόσπαστο κομμάτι ενός βιβλίου ψυχομετρίας είναι τα αναμενόμενα κεφάλαια όπως: η διαδικασία και τα βήματα ανάπτυξης ενός ψυχομετρικού εργαλείου (Κεφ. 4), ο υπολογισμός και η χρήση τυποποιημένων τιμών (Κεφ. 5) και στατιστικής συσχέτισης (Κεφ. 6) και η εκτίμηση της ψυχομετρικής ποιότητας ενός τεστ (αξιοπιστία, εγκυρότητα) (Κεφ. 8 και 9), καθώς και θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως η πρακτικότητα ενός εργαλείου και η διαπολιτισμικότητα (Κεφ. 10).

Θέλοντας να τονίσουμε την εφαρμοσμένη πτυχή του βιβλίου μας, συμπεριλάβαμε και δύο κεφάλαια που περιγράφουν λεπτομερώς την ανάπτυξη ενός πραγματικού ψυχομετρικού εργαλείου (AMPAS και ΦΩΤΑΔΥΣ 6-8) (Κεφ. 4 και 7). Επίσης, οι εφαρμογές την ψυχομετρικής εκτίμησης στην αξιολόγηση της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ), μαθησιακών διαταραχών, ψυχοπαθολογίας και νοητικής λειτουργίας ήταν περιοχές τις οποίες σίγουρα δεν θέλαμε να αγνοήσουμε (Κεφ. 11, 12, 13 και 16). Η ψυχομετρία, όμως, είναι και η βάση της νευροψυχολογικής εκτίμησης, η οποία αξιολογεί εγκεφαλικές γνωστικές διεργασίες όπως οι εκτελεστικές λειτουργίες και η μνήμη (Κεφ. 14 και 15).

Το βιβλίο μας θέλησε να δώσει μια πλήρη εικόνα της ψυχομετρικής αξιολόγησης, κυρίως της ψυχοεκπαιδευτικής εκτίμησης, η οποία δεν μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς την ενημέρωση από τις διαδικασίες της συνέντευξης (με γονείς, παιδιά, διδάσκοντες κ.λπ.) και παρατήρησης (Κεφ. 17). Φυσιολογικά, η διαδικασία της ψυχομετρικής εκτίμησης κλείνει με τη συγγραφή της έκθεσης αποτελεσμάτων, η οποία περιγράφει και καταγράφει την αξιολογητική διαδικασία, τα ψυχομετρικά εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν, την επίδοση στις δοκιμασίες των ψυχομετρικών εργαλείων, την πιθανή διάγνωση αλλά και τις συστάσεις που δίνονται για να μπορεί,

για παράδειγμα, ένα παιδί με διάγνωση δυσλεξίας να βοηθηθεί στο περιβάλλον του σχολείου και στο σπίτι (Κεφ. 18).

Εν κατακλείδι, το βιβλίο αυτό είναι ένα εγχειρίδιο με στόχο να διδάξει φοιτητές αλλά και να ενημερώσει σωστά επαγγελματίες μέσα από μια λεπτομερή (θεωρητική και εφαρμοσμένη) περιδιάβαση της ψυχομετρικής και ψυχοεκπαιδευτικής διαδικασίας από τη στιγμή που ένα παιδί παραπέμπεται για αξιολόγηση μέχρι και τη συγγραφή των τελικών αποτελεσμάτων και συστάσεων, χωρίς να αφήνει πίσω τις προκλήσεις και τις σημαντικές πληροφορίες οι οποίες πρέπει να διδαχθούν και να ενημερώσουν τους αναγνώστες, όπως οι θεωρητικές βάσεις της ψυχομετρίας και της ψυχομετρικής αξιολόγησης. Ευχαριστούμε κάθε συγγραφέα ξεχωριστά για την πολύτιμή τους προσφορά γνώσεων στο βιβλίο αυτό.